

BÁCSMEGYEIEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VÁRMEGYEIEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre
8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Dr. JOVÁNOVITS JÓZSEF.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
hová a lapot illető közlemények és az előfizetések kü-
lendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Fordulat előtt.

Zombor, november. 10.

A legutóbbi napok eseményei kö-
vetkeztében a magyar politikai válság
egy hatalmas lépéssel közelebb jutott
a megoldáshoz. Az országgyűlési füg-
getlenségi párt két árnyalatának vasár-
napra erőpróbája, a holnapra egybehívott
pártértekezlet és a képviselőháznak
péntekre történt összehívása mind olyan
körülmények, amelyek most már ellen-
állhatatlanul sürgetik a tavasz óta hu-
zódo válság gyors megoldását.

A holnapi pártértekezlet és a kép-
viselőháznak pénteki ülése mindenesetre
elhatározó jelentőségű lesz a válság
történetében.

Most fog eldőlni, hogy a függet-
lenségi párt megakuvást nem ismerő
részének sikerül-e lerakni gazdasági
függetlenségünk alapkövét az önálló
magyar nemzeti bank felállításával.

A helyzetet természetesen ma is a
bankkérdés dominálja. Hiszen magyar
emberek között nem lehet abban a
nézetben eltérés, hogy az önálló nemzeti
bank olyan fontos kiegészítő része az
állami életnek, hogy annak követelésétől,
keresztülvitelétől eltekinteni való-
sággal nemzeti lehetetlenség számba
megy.

A függetlenségi párt csak olyan
program alapján vállalhat kormányt,
amely teljes mértékben érvényesíti a
nemzetnek az önálló bankra vonatkozó
követelését. A bankkérdés pedig feltét-
lenül megoldandó idejekorán, mert
különben beáll az az abszurd állapot,
hogy Magyarországon nem lesz tör-
vényes fizetési eszköz, ami sokkalta
súlyosabb krízis lenne, mint azok az
esetleges külpolitikai bonyodalmak, ame-
lyekre való hivatkozással utasította vissza
a király annak idején az önálló bank
tervét.

A kishitűek azt mondják, hogy
meg kell tenni minden lehetőt, hogy

ne ismétlődjen meg a korona és a
magyar parlament között az az össze-
ütközés, amelynek tanúi voltunk a közel-
multban és amelynek győztesei nem,
csak legyőzöttei voltak. Aztán azzal is
érvelnek, hogy a legnagyobb könnyel-
műség volna az országot kiszolgáltatni
olyan elemeknek, amelyek a háttérben
leskelődve tisztán hatalomvágyból készek
arra, hogy felforgassák alkotmányos
rendünket és feláldozzák céljaiknak még
a magyar nemzet szupremáciáját is.

Nos a magyar nemzet már torkig
van az ilyen okoskodásokkal és nem
hátrál meg a darabontmumusoktól.
Nagyon jól tudjuk, hogy a fokozatos
előrehaladás hirhelt elméletével semmire
sem megyünk és Béccsel szemben csakis
a határozott, erőteljes fellépés vezethet
sikerre.

Nálunk az önálló magyar nemzeti
bank megvalósítására irányuló küzdelem
taktikájában még az ugyanegy párthoz
tartozók között is véleménykülönbség
van. Ausztriában ellenben a legkülön-
bözőbb pártárnyalatok, a sajtó minden
tényezője összefogott a magyarok elleni
gyűlöletben és tajtékzó haraggal hirdeti,
hogy a magyaroknak semmit sem sza-
bad megadni. Tanulhatnánk tőlük ösz-
szetartást.

Kétségtelen, hogy a magyar válság
mindenképpen nagyon súlyos. Magyar-
ország alkotmánya nehéz próba előtt
áll. A sajtóban a legkülönösebb és
legkalandosabb híresztelések látnak nap-
világot. Hiszszük, hogy ezek a híresztelések
csak üres kombinációknak bi-
zonyulnak. Hiszszük, hogy a független-
ségi párt nagynevű vezéreinek az utolsó
pillanatban mégis sikerül megoítalmazni
a párt egységét.

A nemzet csak akkor haladhat
előre, ha kétségtelen jogainak követelése
mellett erősen kitart. Ebben az irány-
ban kell a párt két árnyalatának egye-
sülnie — és akkor a győzelem el nem
maradhat.

És akkor a válságban a közeli for-
dulat a nemzet javára fog eldőlni.

Hangverseny.

— Gaál emlékestély. —

A zenei művészet ápolásával és nyil-
vános terjesztésével városunkban egyetlen-
egy kulturális egyesület — a Zombori Polgári
Kaszinó Dalárda — foglalkozik. Érthetetlen,
hogy ezt az egy kulturális intézményt, mely
kiválóságának már gyakran adta fényes tanu-
jelét nemes törekvéseiben, csak kevesen tá-
mogatják.

A dalárda számos tagja ritka lelkesed-
déllel, aldozatkészséggel és lelkes odaadással
fárad a kitűzött nemes cél érdekében, de
fájdalom, mindig akadnak egyesek, kik a
szorgos kezek munkája alá — a segítő ke-
zek támogatása helyett — a robbanó akná-
kat helyezik el. A lelkes munkások ambíció-
ját az aknamunkások nem fogják tudni
megtörni, mert azok leküzdik az eléjük tor-
nyosuló összes akadályokat és a munkásságuk
utjába rakott robbanószereket eltávolítják.
Nemes missziójuk teljesítésében nem riadnak
vissza semmitől sem, hanem haladnak előre
a cél felé.

A dalárda számos alkalmat nyújtott
arra, hogy a zeneértők és zenekedvelők sere-
gét megnyerje és velük együttesen azok tudá-
sával támogatva haladhasson a zeneművészet
utján és hogy városunk zenei színvonalát
emelje. Sajnos, kevesen követik.

Önkénytelenül vetődik fel előttem az a
kérdés, hogy miért nem támogatják ezen
nemes hivatásu intézményt? Talán a zene-
értők és művelők számára nem nyílik elég
tér tehetségük és egyéniségük megnyilvánítá-
sára? Talán a zenekedvelők kívánságának
nem feleltek meg egy igazi költői nagyság-
nak, Gaálnak művészi alkotásai? Avagy a
közönség értékét csökkentik, — nyilván mások
előtt — ha a kaszinó nagytermében megje-
lenik és ott egy kiváló magyar művész zene-
szerzeményeit hallgatja végig? Talán bájos
hölgyeink pazar kiállítású selymes és csipkés
toalettjei nem tudnak elég szemet gyönyör-
ködtetni és irigy lelkeket pukkanasztani? No
hát megnyugtathatom mindazokat, akik nem
voltak jelen a hangversenyen, hogy feltevé-
sükben csalódtak. Minden kívánságnak meg-
felelt a szombati hangverseny, mely az ott
résztvevő közönség lelkében felejthetetlen nyo-
mot hagyott. A Gaál-hangverseny gondosan

Röntgen Laboratorium

ZOMBORBAN, Csihás Benő utca 12. szám.
Rendelés egész napon át. — Mérsékelt árak.

203-26-25

Használtatik idegen testek feltalálására, törések és ficamok
megállapítására, szív- és tüdőbajok, daganatok, csontbajok, kólera-
kodások, epekövek, kórismérezésére. — **Gyógycélul:** fehérvérü-
ség, mirigydaganatok, Basedov-kór, bőrfarkas, bőrizzag, csontszu, izü-
leti gennyedés, hörgőburut, asztma, tüdőbeszüremkedés, kéz- és lábizza-
dás, rákos betegség, husdaganatok stb. fájdalom nélküli gyógyítására.

összeválogatott műsora a leghivatottabb interpretálók kezeibe jutott. Bennük nem csalódtunk, csupán a dalárda csalódott ismét a közönség támogatásában. A szereplők várokozson felüli művészi eredményt produkáltak. Akik távol maradtak, megfosztották magukat egy igazi művészi esemény megnyilvánulásától és igazi ritka zenei élvezetes estélytől.

A hangversenyen közreműködött a Csavojác testvérpár, amely maga is elég biztosíték egy előadás sikeréhez. Csavojác János nagyértékű hegedűművészetéről ujját már nem irhatunk. Ellenben Csavojác Paula meglepett mindenkit kifejező, mélyen átérző és poétikusan interpretált zongoraelőadásával. Csodálatba ejtett bennünket férfias erővel, női gyöngédséggel és káprázatos technikával előadott játékaival. A IV. Rhapsodia nehézségein finom kidolgozással a legnagyobb könnyedséggel haladt végig. Hatalmas tapsorkán volt a jutalom érte, amelyet a bájos zongoraművész Schubert „Impromptu” művészi értelmezésével köszönt meg. Gyönyörteljes élvezetet nyújtott a Csavojác testvérpár dr. Németh Artur és Tomcsányi Aladár által együttesen finom árnyalással a szép részleteknek szinte kidomborításával előadott orosz dalok sorozata. Mély érzéssel és teljes megértéssel szavalta el *Predragovits* Lincsi az „Akácvirágok” melodramát dr. Kanyó Gyula zongorakísérete mellett. A dalárda szerves összhangu, tökéletes és lelkes énekeléséhez szépen simult *Illy* Margitka kellemes mezzoszoprán hangja és iskolázott éneke. Hrabovszky egy kis tenorszóló részletet énekelt. *Blumenthal* Károly ügyes alkalmazkodással kísérte a „Rózsa temetése” című kardalt.

Az élvezetes est erkölcsi sikerének nagy része a dalárda tevékeny és nagytudású karmesterét *Tomcsányi* Aladárt illeti, ki a kardalokat sok fáradtsággal és lelkes ambícióval tanította be.

A hangversenyt sikerült tiszteletdíj követte, a melyen jelen voltak: asszonyok: Csavojác Jánosné, Karcher Karolin, Knip Jánosné, Matzitz Gusztávné, Matzitz Lajosné, öz. Vadas Kálmánné, öz. Trischler Károlyné, Radány Péterné, Jusits Antalné, dr. Ferencsik Lajosné, öz. Rozgonyi Barnáné, Inhoff Józsefné, Schlitter Miklósné, Tomcsányi Aladárné, Trenesény Károlyné, Marschall Béláné, Halász Dávidné, dr. Duchon Jánosné, Strobl Györgyné, Predragovits Szilárdné, Szöke Józsefné, May Mátásné, öz. Weber Józsefné, Szmolenszki Józsefné; — leányok: Csavojác Paula, Csavojác Vilma, Knip Teruska, Pevny Katica (Ujszivác), Matzitz Margit, Gertinger Erzsike, Mihályfi Pöre (Baja), Vadas Anci, Radány Ella, Jusits Margit, Strasser Leona, Ferencsik Renáta, Illy Margitka, Illy Etelka, Turbok Vilma (Szabadka), Predragovits Lincsi, Schworak Mella (Petrovoscze, Horvátország).

A Magyar Feltalálók Segélyző Egylet.

Zombor, november 10.

Elszomorító tudat azon tény, hogy mi magyarok valóban maradtunk nemzet vagyunk az újításokkal szemben, érve ez alatt oly újításokat, amelyek a nemzetet óriási lépésekkel vinnék előre a feltalálások terén.

Leverőleg kell, hogy hasson azon nem-törődömség, amellyel közönségünk viselkedik minden oly tényezőre, akiknek vérző szívvel kell meggyőződniek ama elkésztő valóságról, hogy évekre kiható fáradtságuk, munkájuk és

találékonyosságuk hajótörést szenved akkor, midőn csak egy pár lépés választja el attól, hogy hosszú éveken keresztül folytatott kísérleteit valóban a magyar haza hasznára értékesítheti, de ezen kísérletezést a megfelelő helyiség, anyagi és erkölcsi támogatás nélkül kénytelen vagy egészen föladni, vagy pedig e részben egy idegen állam segítségét igénybe venni, amely idegen államok már számos esetben produkáltak oly készítményeket, amelyek valóságban magyar agynak köszönhetik létezésüket, de erről senki nem tud.

Nagyon sok technikai találmány kerül így évente külföldre, sőt Amerikába is, csupán azért, mert ha magyar feltaláló támogatásért fordul valamelyik tőkéhez, a legjobb esetben kinevetik, pedig zseniális feltaláló nálunk is akad bőven, de pénzt áldozni senki sem hajlandó kockázatos haszonért.

Más nemzetek milliókat áldoznak azért, hogy feltalálók révén hírnevük gyarapodjék, sőt nemzeti dicsőségnek tartják, ha a tudomány és technika haladását támogathatják, de nálunk senki sem veszi komolyan, ha egy feltaláló jelentkezik, ellenben bizonyos látványosságért marokkal szórja a koronákat mindenki.

Bleriot felszállásánál mindenki ott volt, senki sem sajnálta a fáradságot és költséget, hogy részt vehessen azon ovációnál, amely tulajdonképpen a francia feltalálónak és így a francia nemzetnek szült; de igen kevesen voltak, akiknek eszükbe jutott volna, hogy szegyenkeznünk kellene, mert magyar földön idegen nemzet fia szállt fel először és mutatván be találmányát, minek elkészítésében otthon meleg és hathatós támogatásra talált.

Nem mondhatni, hogy a magyarban nincs áldozatkészség, vagy hogy talán hiányozna a lelkesültség, sőt, érdemes nagyjaink szobraira vagy valami szerencsétlenség esetén mindenki megnyitja erszényét. A calabriai szerencsétlenség fájdalmának enyhítésére szánt összegek fényes bizonyítékai a magyar áldozatkészségnek, talán csak a külső forma az, amely nem tudja mindig megtalálni az utat a közönség szívéhez.

Átgondolva az eddig elmondottakat, önként felmerül az a terv, hogy a magyar feltalálók is pártolni kell, már csak nemzeti szempontból is.

Külföldön már vannak feltalálók segélyző egyletek s meleg pártfogásban részesülnek, s adott esetekben egy egész nemzet magáévá teszi ügyüket. Erre vonatkozólag elég felemlíteni egy nevet: Zepelint.

Azon kevesek egyike, kik szívükön viselik a magyar nemzetnek technikai téren leendő előhaladását s kik szegyenkezve konstatálták, hogy a feltalálók közt a magyarok nagyon is hátul maradtak, s kik ezen segíteni akarnak, első helyet foglal el gróf Zichy Béla Rezső országgyűlési képviselő.

Az ő fáradságát és áldozatkészségét nem ismerő munkájának köszönheti fenállását a „Magyar feltalálók segélyző egylet.”

Az egylet távol áll minden párt és felekezeti politikától, tisztán nemes célja megvalósítása felé halad, így támogatni erkölcsi kötelessége minden magyar honpolgárnak, aki szívén viseli egyúttal a magyar haza ipari föllendülését és ama dicsőséget, hogy mi is kiálljunk a versenyt e téren a külfölddel és lépést haladunk a technika vívmányaival.

A „Magyar feltalálók segélyző egylet” célja oly szegénysorsu magyar honos feltalálók segélyezni, kik anyagi okok miatt találmányukat kidolgozni és értékesíteni egy-

általán nem, vagy ha tudnák is az anyagi előnyöket, kénytelenek javarészből, legtöbb esetben pedig teljesen átengedni az azt finanszírozó pénzembernek.

Ha a nyugati államokkal versenyt akarunk haladni, iparunk fellendüléseért semmi áldozattól sem szabad visszariadnunk és azt elsősorban úgy érthetjük el, ha nem leszünk szűk markuak a munka embereihez, a feltalálókhoz, hanem szeretettel fogadjuk őket, módot és alkalmat adunk nekik találmányaik kidolgozására és vállvetve azon leszünk, hogy azt itthon értékesíteni is tudja.

Az egylet céljainak elérésére kísérleti helyiséget rendez be, ott megtaláljuk mindama gépeket és szerszámokat, amire egy ipari vagy technikai találmány előállításánál vagy tökéletesítésénél a feltalálónak szüksége lehet.

A kísérleti helyiség a nap bármely szakában (este is) a feltalálók rendelkezésére fog állani, úgy hogy azok napi munkájuktól el ne vonassanak.

Szakba vágó tanácsos látja el a hozzá fordulókat.

A találmány kidolgozásához szükséges anyagokat rendelkezésre bocsátja.

Gondoskodik oly tárgyak előállításáról, melyek a kísérleti helyiségben nem állíthatók elő (pl. öntés).

Anyagilag támogatja őket.

Találmányukat szabadalmaztatja, azok értékesítéséről gondoskodik, e végből összeköttetést létesít minden nagyobb hazai iparteleppel.

Per esetén jogvédelemben részesíti őket.

A cél, amit az egylet maga elé tűzött, csak egy valósítható meg, ha mindenki igyekszik tehetsége szerint hozzájárulni a terhek viseléséhez.

Az egylet vezetősége lehetővé akarja tenni mindenkinek az egylet zászlaja alá tömörülni, azért a tagsági díjakat oly alacsony összegben állapította meg, hogy azt még a legszegényebb munkás is nehézség nélkül áldozhatja a magyar ipar fellendítésére hivatott eszme oltárára.

A rendes tag évi 5 korona tagsági díjat fizet, ezen összeg azonban két részben is fizethető. Beiratkozási díj nincs.

A pártoló tag évi 10 koronát fizet.

Az alapító tagok tetszés szerint összeggel járhatnak az egylet vagyonához, ezen összeg azonban 50 koronánál kevesebb nem lehet.

Ha mindenki megmozdul, ha mindenki érdeklődik és tehetsége szerint igyekezni fog az egyletet célja elérésében előmozdítani: akkor az egylet megvalósíthatja nemes célját és a kor történetében arany betűkkel fog állani a „Magyar feltalálók segélyző egylet” (Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 15. sz.) neve.

H I R E K.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a most államosított sajkaslaki népiskolához Tómic Danica okleveles tanítónő ideiglenes minőségben kinevezte.

Adomány. Dr. Városy Gyula kalocsai érsek a szabadkai ker. szociális egyesületnek 200 koronát adományozott.

Dalestély. A zombori iparos dalárda folyó hó 13-án az Ipartestület helyiségeiben tartja harmadik alapszabályszerű dalestélyét. Beléptidij személyenként 1 korona 20 fillér, családjegy 3 korona. Kezdeté este 8 órakor.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Nyisztrán Péter újvidéki törvényszéki írnokot a titeli kir. járásbíróshoz írnokká nevezte ki.

Bucus lakoma. A Zombori Troubadourok azon alkalommal, hogy közszeretnek örvendő elnökhelyettesük, dr. Szondy István Szobráncra kir. járásbírói jegyzővé történt kinevezetése folytán városunknak buesit mond. tiszteletére folyó hó 12-én, pénteken este 8 órakor az Elefant-szálloda helyiségeiben bucsu lakomát rendeznek. — Felkértünk annak közlésére, hogy mindazok, akik ezen lakomán résztvenni óhajtanak, ebbeli szándékukat legkésőbb folyó hó 11-ig az egyesület háznagyánál, Karsay Eleménnél és a titkárnál, Klemm Gyulánál (vármegyeház földszint) jelentsek be, vagy az egyesületi tagok között kiosztott gyűjltövek bármelyikén aláírásukkal részvételi szándékukat nyilvánítsák ki. Egy teríték ára 3 korona.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Vikár István nagybecskereki járásbírósi joggyakornokot a zombori törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Zombor közegészségügye. Zombor város közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén a tiszteli főorvos bejelentette, hogy a város közegészségügyi állapota az elmúlt hóban kielégítő volt. 161 élve született gyermekkel szemben 70 halálozás történt, még pedig hasi hagymában 2, ronsoló toroklobban 1, vörhenyben, egyéb természetű betegségben, veleszületett gyengeségben 3, göresökben 13, behuruban 20, tüdőlobban 5, tüdőgümőkórban 4, egyéb betegségekben 15, erőszakos halállal egy egyén múlt ki. Az elveszültek közül törvénytelen szülöktől származik 7.

Áthelyezések. A m. kir. kultuszminiszter Lyikár Mihály bácskerezsturi állami iskolai tanítót Sajkásgyörgyre, Téglás Emil zernesti tanítót pedig Bácskerezsturra helyezte át.

Eljegyzés. Dr. Prakatúr Tamás mohácsi ügyvéd, Baranya vármegye törvényhatóságának bizottsági tagja eljegyezte özv. Husvéth Istvánné leányát, Mariskát Zomborban.

Szegény iskolás gyermekek felruházása. A zombori jótékony magyar nőegylet, mint már évek óta, az idén is 140—150 elemi iskolás gyermeket lát el teli ruhával s hozzávalóval es ebbeli kiadásait részint az egyet pénztárából, részint a jószívű adakozók kegyes adományaiból fedezi. A szükséges kiadások mintegy 1400 koronát igényelnek, miért is egy a nőegylet tagjait, mint a jószívű nagyközönséget a szegény gyermekek nevében is tisztelettel kérem, hogy az e célra szánt adományaikat hozzám megelőbb beküldeni kegyeskedjenek, hogy a szegények nyomoruságát, mely a mai drágasági viszonyok mellett kétszeresen nehezedik rajuk, tehetségünk szerint enyhíthessük. Az a nagyközönség, mely jótékonyágának már eddig is oly sokszor és oly fényes bizonyítékát adta, bizonyára meghallgatja a szegények esdeklő szövegét és jótékonyágával, kegyes adományaival lehetővé teszi, hogy azon segíthessünk, kik arra igazán rá vannak szorulva. Azok, akik a tél hidege ellen meleg ruhával magukat megóvhatják, talán el sem képzelik, mennyit szenved a hideg miatt egy olyan szegény gyermek, ki jókor reggel az iskolába köteles menni és milyen felve, remegve hagyja el ismét a fűtött tantermet, tudva azt, hogy ha átfázva haza érkezik, talán nincs is hol melegednie, mert hiszen otthon is hiányzik a tütési anyagra való költség. . . A már eddig beérkezett kegyes adományokért a többi adományokkal együtt fog a nőegylet a hálás köszönetet mondani. — Wundszám Ida, nőegyleti elnök.

Vallás-erkölcsi nevelés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter igen szép és üdvös rendeletet bocsátott ki, mely szerint a tanítók kötelesek a tanulók erkölcsi érzületének fejlesztésére, templomba menésükre nagyobb gondot fordítani. Kötelességükké tette a gyermekek magaviseletét az iskolán kívül is figyelemmel kíséreni, a ponyvairodalom olvasásától a gyermekeket eltiltani, az óráközi szünetekben állandó figyelemmel kíséreni stb.

Iskolalátogatás. Baranyai Gyula miniszteri iskolalátogató folyó hó 8. és 9-én meglátogatta a zombori polgári fiúiskolát s ez alkalommal a tapasztalt tanítási eredmény fölött teljes meglegedését nyilvánította. — Örömmel regisztráljuk e hírt, mely teljesen megnyugtató az iránt, hogy polgári fiúiskolánk tanári testülete lelkes buzgósággal teljesíti kötelességét, mélyen iskolánkban jó hírnevet szerez.

Halálozás. Buday Jenő m. kir. pü. számvizsgáló folyó hó 5-én életének 42-ik évében hirtelen elhunyt Nagyváradon. A megboldogult földi maradványait folyó hó 6-án d. u. 3 es fél órakor a várad-olaszi-i temetőben tették örök nyugalomra. A megboldogultban Buday Gerő áll. főgimnáziumi hittanár és dr. Buday Pál kulai főszolgabíró édes testvérüket gyászolják.

Köszönetnyilvánítás. A legutóbbi zombori galambloveszet alkalmából a városi szegényeknek juttatott galambokért fogadja a rendezőség ezuton is a szegényeknek hálás köszönetét.

Alakuló ünnepély. A magyarországi cipész-, eszmadia-munkások és munkások szakegyesületének zombori csoportja folyó hó 14-én a „Pokol” vendéglő összes emeleti termeiben műkedvelői előadással, tombolával, confetti- és szerpentin-esetával egybekötött 6-ik évi alakuló ünnepélyét tartja, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja. Belepti díj személyenként 80 fillér, kísérőnk felét fizetik. Kezdeté este 8 órakor.

Bácsmezei hír. Szentirmai Gyula, Saray Lajos és Horváth Anna esantavéri, Pető Pál bácskerteszi tanítókká kinevezettek.

Zichy János gróf Zentán. Az egész országban szervezkedik a Katholikus Népszövetség és vele a keresztény-szocialista párt. November 22-én alakul meg Zentán a Kath. Népszövetség. Az alakuló gyűlésen Zichy János gróf elnököl és nagyobb beszédet mond.

Dr. Tibor Erwin, a budapesti Stefánia gyermekkorház volt segédorvosa letelepedett Zomborban és folyó hó 10-én kezdi meg rendelőit Sándor Béla-utca 18. szám alatti lakásán. 262—1

Közúti hidat Bajának. Baja város tegnapelőtti közgyűlésén Weisz Nándor gazdasági tanácsos előterjesztésére egyhangulag elhatározták, hogy feliratot intéznek a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben megkeresik a minisztert, hasson oda, hogy a közép dunai hidat Baján helyezték el. A közgyűlés egyben felkérte Ambrozovits Lajos főispánt, Rajk Aladár dr. országgyűlési képviselőt és Hegedűs Aladár dr. kir. tanácsos, polgármestert, hogy járjanak el az ügyben a kormánynál. Legközelebb az összes érdekeltségek bevonásával Baja egy küldöttséget meneszt a kormányhoz, hogy a hid építésének kérdését Bajára nézve kedvezően oldják meg.

A topolyai polgári iskola. A topolyai polgári iskola ezidőszentint egy rozoga, szűk épületben van elhelyezve. E törhetlen állapotot azzal segítenek, hogy — Császár főszolgabíró ajánlatára — megfelelő helyen telket vásárolnak és azon modern épületet emelnek.

Részegen a halálba. Zentáról írják: Szupics Sándor zentai közjegyzői írnok nem jól élt a feleségével. Az írnok az éjszakákat a házon kívül töltötte és emiatt sokszor játszódtak le heves jelenetek közte és felesége között. Tegnapelőtt este is összeveszték. Szupics ekkor egy kocsimába ment, ahol leitta magát. Mikor hajnalban részegen haza ment, előkereste a revolverét és kétszer a mellébe lött. A házbeliék fölébredtek a lövésre, orvost hívtak, aki eltávolította a golyókat. Szupics rövid időn belül felgyógyul sebeiből.

Kézfogó helyett halál. Bajaszentistváni tudósítónk jelenti, hogy Mészáros Ferenc fiatal legény fölakasztotta magát és meghalt. Tetteinek oka az, hogy megkérte egy falubeli leány kezét és — kosarat kapott.

Új postaügynökség. A m. kir. kereskedelmi miniszter a szabadka—palánkai vasut mentén fekvő Börgyentelenen postaügynökséget létesített.

Gazdasági háziipari mesterképző tanfolyam Zomborban. Az országos rendszerű háziipari tanfolyamok vezetésére szükséges oktató mesterek kiképzésére 1909. évi október hó 12-től november hó 14-ig a m. kir. földmívelésügyi miniszterium Zabik László miniszteri megbízott felügyelete és vezetése mellett tanfolyamot tartott. A tanfolyam felölelte a fűzvesző, gyékény, nád, káka, szalma és cirokszakál feldolgozását. A tanfolyam költségeinek fedezésére a miniszterium 4000 koronát engedélyezett. A tanfolyamon résztvevők száma Bács-Bodrog vármegye területéről 41, Csongrád megyéből 3, Moson megyéből 2, Torontál megyéből 3 és Veszprém megyéből 1, összesen 50 kiváló derék munkás.

Elveszett. Rados Márkó zombori lakosnak október hó 29-én elveszett egy drb 4 éves tarka-vöröses göbéje. Aki megtalálta, jelentse be a főkapitányságnál.

A fegyveradó. Zombor város tanácsa közli, hogy a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság részéről az 1909. évre megállapított fegyveradó lajstrom november 10-től november 18-ig bezárólag a városi adógyosztálynál a hivatalos órák alatt közszemlére kitétetett, mely idő alatt jogában áll minden egyes adózó felnek azt betekinteni. Az esetleges sérelmes kivetés elleni felszólamlások ezen idő alatt írásban a város tanácsánál vagy a m. kir. pénzügyigazgatóságnál nyújthatók be.

A vén ember szerelme. Bajáról írják: Michler Gyula 65 éves gépészt nemrég hűtlenül elhagyta a felesége. Ezt annyira a szívére vette az öreg ember, hogy lakásán felakasztotta magát. Mire észrevették, már nem volt élet benne.

Érdekes lelet. A gombosi ármentesítési munkálatoknál a védgát emelésével foglalkozó munkások múlt héten érdekes régiségre bukkantak az ingovány mélyében. Egy 3-ik századbéli, a tatárjárás idejéből származó hatalmas buzogányt találtak, mellette egy löcsontvázat és disznyereg maradványokat, amelyek a gyeppaséretől már patinát kaptak.

Öngyilkosság. Vig Márton 63 éves újvidéki napszámos e hó 4-én lakásán felakasztotta magát. Tettét állítólag buskomorságban követte el.

SZÍNHÁZ.

Vasárnap.

Ma volt **Az elvált asszony** bemutatója, melynek librettóját Leon Viktor és zenéjét Fall Leó írta. A mese anyaga kevés, de a meseszálak számos epizód, színes és táncjelenetet fűznek lazán hozzá. Jana az amsterdami törvényszék előtt azzal vádolja férjét Lissweghe Karel, hogy a házasság szentségét Wander Loo Gondával egy halókocsiban megsértette. A törvényszék a válast kimondja. A második és harmadik felvonásban a bonyodalom összekuszált szálai kifejlődnek, amelyekből a férj ártatlansága tűnik ki. A meghoósátást követi a kibékülés és a függöny legördülése. Ezen szegényes eseményhez irt Fall pajkos, esapongóan jökedvű, érzéseken kifejező, fülbemászó melódiát és könnyű táncmuzsikát, amelyek a zenészek hamis és durva játéka folytán — a banális részleteket kivéve — nem jutottak kifejezésre.

A zenekarban számosan ülnek, kik hangszereiket nem uralják. Ezek a zenekar együttes megszólalásában kellemetlen zavart és bántó diszharmoniait idéznek elő, mely a részavósoknál feltűnően gyakran ismétlődik. Ezen bajt gyökeresen kell gyógyítani. Hiszen a karmester minden egyes muzsikust szólámára be nem taníthat!

Az operette előadása különben eléggé sima és gördülékeny volt. A második felvonás kiállítása azonban több fényt és gazdagabb diszleteket igényel.

Mezei Margit bájos vidámságot, életet és tüzes elevenséget visz a színpadra. Formás lábaival ügyesen táncolt, de kiterjedelmű szép hangjával gyengén énekelt.

Solymosi mozdulatai elegánsak, humora pedig discret. Táncra ügyes. Nagy Pál és Haraszi duettjét zajosan megtapsolták. Kaposi Józsa, Toronyi, Iván és Remete jó összjátékot produkáltak. A szereplők előadása után a karmesterről jó véleménnyel vagyunk. De tehetségének és tudásának megbíralására nyugodt lelkiismerettel csupán a zenei kérdés végleges megoldása után vállalkozhatunk.

Bárd.

Hetfő.

Földes Imrénének színre hozott három felvonásos színművét a **Hivatalnok urak**-at zsumfolt ház előtt oly összevágó szép előadásban élveztük, amely a legmagasabb igényeknek is megfelelt. Az eddigi többé-kevésbé silány előadás után végre egy tisztességes magyar műnek üdítő és egészséges atmoszférája terjengett a színháznak az irodalmi fattyuhajtások buja érzékiségével telített levegőjébe.

Egyike ez azoknak a színműveknek, amelyek jogról — függésről, nyomorról — bőségről, bűnről-bűnhődésről regélnek. Sívárgó, lemondásteli szomorúság ragadja meg szívünket s facsarja ki belőle a fájdalmat, mikor a színpadról tartják elénk a tükröt, melyben az ugys tudott dolgokat, a magántisztviselői nyomort, azok bizonytalan helyzetét, a munkások szervezeteinek erejét, a gazdagok kapzsiságát látjuk és halljuk. Ki ne könyezne. Hiszen lábuk alatt sárga avar zörög s a megélhetés gondjai között még attól is kell rettegniük, hogy lelkiismeretes, buzgó munkálkodásuk sem védi őket a főnök ur szeszélyétől s bármely pillanatban földönfutó proletárok lehetnek, míg a munkások „egy valamennyiért s valamennyi egyért” jelszavakkal az óhajtott eredményeket elérik. Cimszerepben Gózon Béla, Hevesi Mariska, Remete Géza igen jó alakítást nyújtottak. A többi szereplők is megállták helyüket.

—r.

Kedd.

Pár évvel ezelőtt hetekig tartó szenvedélyes harc indult meg, hogy a meghonosodni készülő francia cocotte irodalomnak már első csirájában való elfojtása érdekében a színházi cenzura állíttassék fel. Az eredménye az lett, hogy azóta a párisi éjféli boulevard alakok, a grisetek és külvárosi gaminok egytől-egyig szépen bevonultak hozzánk. A Zsuzsuk összes öltözetlen és mosdatlan száju társnőikkel együtt ott kacérkodnak színpadunkon, fittyet hányva erkölcsnek, jóízlésnek. Bizony, egyetlen szoknyalibbenésükkel jobban hódítanak, mint bármely nagyhangú nemzeti eszme. Ez nem nagyítás, de elszomorító valóság.

Mi a színházba nemcsak azért járunk, hogy mulassunk, hanem szomorkodni, tanulni és nemesedni akarunk.

Kedden a budapesti Vigszínház állandó műsordarabja, Flers, Caillavet és Arene **A király** 4 felvonásos vigjátéka került színre, Molnár Ferenc fordításában. Anyira jutottunk a magyar irodalomban, hogy ez az önálló jónévű író és az újabbkori írók is fanatizmusmal fordítgatják a café chantanok morál darabjait azzal az őszinte félre nem ismerhető szándékkal, hogy velünk a művelt nyugatot minél inkább megkedveltsék.

A mostani francia darabok a szó legteljesebb értelmében utálatosak: alakjaik nem

hus, csont és vérből, hanem csupán beteg idegből valók, akiknek örökös esiklandozásra van szükségük idegeik izgatására és ez a fürtelem adja meg a darab cselekményét.

Ez nem tarthat így tovább. Védekezésünk kell ezzel a veszedelemmel szemben és irtani kell tüzzel-vassal.

A mi kis *családi színházunkban* ne fogadjuk el ezeket a frivolitásokat, hagyjuk meg azt a budapesti vigszínház közönségének. A színügyi bizottság annyi figyelmeztetésünk dacára is teljesen tetlenül türi a jó ízléssel való visszaélést. De nem esodáljuk, hisz tagjai jó része a közélet porondján szereplő városatyá, akik annyira el vannak foglalva, hogy a város közönségére méltányzólag ható ilyen csekélységgel nem törődhetnek. Bizonyítja az, hogy a legutóbbi ülésük alkalmával, amidőn ezt a heti repertoárt akceptálták, a városi főmérnököt kellett megkérniük, hogy határozatképesek legyenek. Nem vonjuk kétségbe, hogy Sudermann, Ibsen, Katona, Madách, Herczeg műveit ismerik, de az újabb francia irodalom hajtásaival nem foglalkoznak. Lehet, hogy ezuttal Molnár Ferenc neve ejtette őket tévedésbe, pedig Molnár csak magyarító, Flers és Caillavet „Hulljon le a lepel”, „Lityeg-fityeg”, „Kigombolom a tekintélyemet”, „A király sem homlokával üli a trónon”, „Szépen kinyomta” gyalázatoságokkal megspékelt ocsmányságait. Hát még a helyzetek!?

A történeti hűség kedvéért bejelentjük, hogy a földszinti bérlők között nagyarányú mozgalom indult meg, hogy ha a műsorban még egy ilyen darab elő fog adatni, a II. turnusnál a további bérletet visszautasítják. Ha már a direktor megszerezte az ilyen darabok előadási jogát, adassa azokat *bérlet-szünetben*, de ne kényszerítse a bérlőket arra, hogy kénytelenségből végig pirulják a színügyi bizottság tájékozatlansága miatt az előadásokat.

—r.

NYILTTÉR. *)

Nyilatkozat.

Tennus Tivadar zombori irodavezető megkísérelt mosakodására vonatkozólag kijelentem, hogy örömmel adok kifejezést a felett, hogy a sajtóbiróságához való fordulását kilátásba helyezte.

Ami családi ügyeimet illeti, megemlítem, hogy nőm ellen a válókeresetet már 2 évvel ezelőtt folyamatba tettem s így egyedül csak a bíróság van hivatva és jogosítva itélkezni felettem.

Egyébként megemlítem, hogy helyesebben cselekedne Tennus irodavezető, ha házasságvédői alárcából kilépne és a saját családi fészében seperne s azt a sok könyvet, amelyet nevének szemeiből sajtolt, egy rendes családapához illő magaviselete által, letörölni igyekezne.

Annak elbírálását pedig, hogy H. M. kezelőnőt mi indította arra, hogy Tennus Tivadar védőügyvédjéül jelentkezze, a nagyérdemű közönség bírálatára bízom. Hiszen három tanu eskü alatti vallomásaival vagyok képes igazolni azt, hogy reá vonatkozó állításaim a valóságnak megfelelnek, így tehát a tagadásnak semmiféle értelme nincsen.

Szeged, 1909. november hó.

E. Török Szilárd,
államvasuti ellenőr.

*) E rovat alattiakért nem felel a szerk.

HIRDETÉSEK.

Mig a készlet tart:

Törley	4'30	Cliquot	10'30
Littke	4'60	L. Roederer	10'—
Transylvania	4'30	G. Roederer	7.50
G. H. Muhm	9'50	Leányka	1'30
		Cognac	3.60

Ifj. Heindlhofer R.

ZOMBOR. 261—6—2

4987/kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetés.

Káty községében elhalálozás folytán üresedésbe jött községi I-ső irnoki állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket (keresztlevél, aki állásban nincs, erkölcsi bizonyítvánnyal is stb.) hozzám **folyo évi november hó 30-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 1000 korona fizetés és 160 korona lakpénz.

Titel, 1909. évi november hó 6-án.

264—2—1

SZEMZŐ JÁNOS,
főszolgabíró.

A magyar ujságírás szenzációi!!

A NAP

A magyar közönség legkedvesebb lapja!

A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kéréllhetetlen szószólója.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:

BRAUN SÁNDOR HACSAK GÉZA

Naponként 125.000 példány!

Egy szám: 2 krajcár.

A NAP előfizetési ára:

Egész évre 16 K — f. Negyedévre 4 K — f.
Félévre — 8 K — f. Egy hónapra 1 K 40 f.

FIDIBUSZ

A legkitünőbb magyar élclap!!!

Páratlan népszerűség!!

Remek szöveg. Pompás képek!

o o Mesésen olcsó! o o

Egy szám 5 krajcár.

A FIDIBUSZ előfizetési ára:

Egész évre 6 K — f.

Félévre 3 K — f.

Negyedévre 1 K 50 f.

Egy hónapra — K 50 f.

Aki a „FIDIBUSZ“-ra legalább egy félévre előfizet, ingyen kapja a diszes „FIDIBUSZ - NAPTÁR“-t.

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, Rökk Szilárd-utca 9.